

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta (HE 29/2020 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Juho Martikainen, oikeusministeriö
- lakimies Tuomas Vesterbacka, Rikosseuraamuslaitos

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Oikeusrekisterikeskus
- Valtakunnanvoudinvirasto
- Poliisihallitus
- Kriminaalihuollon tukisäätiö
- Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y.
- professori Sakari Melander

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta. Ehdotetun lain nojalla sakon muuntorangaistusten tai ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamistoimiin ei ryhdyttäisi eikä niille määrättäisi uusia ilmoittautumisaikoja 31 päivään heinäkuuta 2020.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvosto on yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa 16.3.2020 todennut maassa vallitsevan toistaiseksi valmiuslain 3 §:n 5 kohdan mukaiset poikkeusolot koronavirustilanteen takia. Hallituksen esityksen tarkoituksena on koronavirustilanteen vuoksi vähentää vankilukua rajoittamalla väliaikaisesti sellaisten vankien ottamista vankilaan, jotka odottavat tuomion täytäntöönpanoa vapaudessa. Tavoitteena on turvata vankien ja vankilahenkilökunnan terveys sekä rangaistusten asianmukainen ja turvallinen täytäntöönpano koronavirusepidemian aikana. Nykyistä vähäisemmällä vankimäärällä voidaan turvata myös vankilan perustoiminnot, vankien terveydenhuolto ja mahdolliset karanteenijärjestelyt.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa esitykseen sisältyvää lakiehdotusta seuraavin huomioin ja muutosehdotuksin.

Esityksen tausta, vaihtoehdot ja vaikutukset

Suljettujen vankiloiden täyttöaste on tällä hetkellä korkea. Suljetut vankilat ja niiden korkea täyttöaste ovat erityisiä riskejä koronavirusepidemian leviämisen kannalta, sillä niissä on käytännössä vaikeaa noudattaa esimerkiksi riittävää etäisyyttä toisiin ihmisiin (ks. HE, s. 6).

Koronaviruksen leviämisen riskiä vankiloissa on pyritty ennakkollisesti vähentämään jo aiemmillä toimilla, kuten vankien ja henkilökunnan ohjeistuksella sekä käytännön toimenpiteillä. Lisäksi oikeusministeriö on 19.3.2020 antanut vankeuslain (767/2005) 2 luvun 1 §:n 4 momentin nojalla vankeusrangaistusten täytäntöönpanoon ryhtymisen siirtämistä koskevan asetuksen (122/2020), jonka perusteella sakon muuntorangaistuksille ja enintään kuuden kuukauden pituisille vankeusrangaistuksille ei määrätä ilmoittautumisaikaa vankilaan 19.3.2020—19.6.2020 välisenä aikana. Asetuksen tavoitteena on vähentää vankilukua ja vankilaan tulevien vankien määrää, jotta koronavirusepidemian laajentuessa pystytään turvaamaan vankeusrangaistusten asianmukainen ja turvallinen täytäntöönpano. Sen nojalla vankiluvun on arvioitu väliaikaisesti laskevan noin 100—200 vangilla.

Mainitut keinot eivät kuitenkaan ole hallituksen esityksen mukaan riittäviä turvaamaan täytäntöönpanon asianmukaisuutta ja turvallisuutta koronaviruksen levitessä laajemmin vankien tai henkilökunnan keskuuteen, minkä vuoksi hallitus ehdottaa lakia, jolla rajoitetaan väliaikaisesti 31.7.2020 saakka vapaudessa tuomion täytäntöönpanoa odottavien vankien ottamista vankilaan sekä tuomittujen etsintäkuuluttamista täytäntöönpanon aloittamiseksi. Esityksessä arvioidaan, että muutoksella voidaan vähentää vankilukua väliaikaisesti yhteensä 300—400 vangilla (s. 7).

Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan koronavirusepidemia ei ole vielä tähän mennessä aiheuttanut vankiloissa ongelmia, mutta muiden maiden kokemusten perusteella tilanne voi pahentua hyvinkin nopeasti ja joissakin maissa on jouduttu vapauttamaan vankeja ennenaikaisesti tilanteen helpottamiseksi. Valiokunnan mielestä tällaisen tilanteen syntymistä tulee välttää kaikin tavoin. Vankien ennenaikaiseen vapauttamiseen nähden esitystä vankimäärän vähentämisestä rajoittamalla väliaikaisesti vankilaan vapaudesta otettavien vankien määrää voidaan pitää läh-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

tökohtaisesti hyväksyttävämpänä ja parempana tapana torjua koronaviruksen leviämistä ja sen aiheuttamia ongelmia.

Valiokunta on kuitenkin pyytänyt oikeusministeriöltä ja Rikosseuraamuslaitokselta lisätietoja siitä, onko vankimäärän väliaikaiselle vähentämiselle ehdotetuin tavoin muita vaihtoehtoja, kuten voidaanko ottaa käyttöön lisätiloja vankien asuintiloiksi, lisätä valvottuun koevapauteen sijoitetujen määrää tai siirtää ulkomaisia tuomittuja kotimaihinsa.

Valiokunnan saaman lisäselvityksen mukaan täysin uusien tilojen ottaminen vankilakäyttöön tai vankiloiden asumiskäyttöön soveltumattomien tilojen ottaminen asumiskäyttöön nopealla aikataululla ei ole käytännössä mahdollista, koska vankilat ovat erityisiä tiloja, joiden tulee täyttää turvallisuuden ja valvonnan edellyttämät vaatimukset. Myös vankiloiden henkilöstöresurssit ovat jo nyt niukat, joten henkilökuntaa ei normaaleissakaan olosuhteissa riittäisi uusien vankiloiden tai tilojen valvontaan, ja tilanne heikkenee entisestään, jos henkilökunta vähenee sairastumisten vuoksi.

Niin ikään lisäselvityksestä ilmenee, että Rikosseuraamuslaitos pyrkii lisäämään valvotun koevapauden käyttöä nykyisten säännösten puitteissa, mutta valvotun koevapauden käytön kynnyksiä ei tule laskea liian matalalle, koska tämä lisää riskejä koevapauden epäonnistumisesta, esimerkiksi päihteiden käytön vuoksi. Esityksen valmistelussa on lisäksi arvioitu mahdollisuutta pidentää valvotun koevapauden kestoa kuudesta kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen, mutta koska kyse on periaatteellisesti merkittävästä muutoksesta, sen toteuttamista ei ole pidetty tässä vaiheessa epidemiaa perusteltuna.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nykyisessä tilanteessa ei myöskään ole mahdollista lisätä ulkomaisten tuomittujen siirtoa kotimaihinsa, koska liikkumista maiden välillä ja maiden sisällä on merkittävästi rajoitettu. Sovellettavien säädösten nojalla on lisäksi mahdollista toteuttaa vain yksittäisten tuomittujen siirtoja.

Niin ikään valiokunta on halunnut tietää, vaikuttaako vankilukuun ja siten ehdotetun sääntelyn tarpeeseen se, että oikeudenkäyntejä laajalti peruutetaan ja lykätään myöhempään ajankohtaan koronavirusepidemian vuoksi. Saadun lisäselvityksen mukaan kaikissa tapauksissa, joissa oikeudenkäyntiä epidemian vuoksi lykätään, ei ole kyse asiasta, jossa tuomitaan ehdoton vankeusrangaistus, sillä valtaosa tuomioistuinten tuomitsemista rangaistuksista on sakkorangaistuksia tai ehdollisia vankeusrangaistuksia, jotka eivät vaikuta nyt käsiteltävään lakiin. Niin ikään tuomioistuimet käsittelevät vangittujen asiat normaalisti koronaviruspandemian aikana. Mahdollisena kuitenkin pidetään, että rikosasioiden käsittelyjen siirrot vaikuttavat jossain määrin vankilukuun, mutta vaikutuksen suuruudesta ja aikataulusta ei voida esittää tarkkaa arviota ja joka tapauksessa tällaiset vaikutukset toteutuvat viiveellä. Saadun lisäselvityksen mukaan oikeudenkäyntien lykkäytyminen ei siten vaikuta ehdotetun lain säätämistarpeeseen eikä varautumista koronaviruksen vaikutuksiin voida laskea tuomioistuinten juttusiirtojen varaan.

Esitystä ja saamiensa lisäselvityksiä kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta on päättänyt pitää esityksessä ehdotettua parhaimpina käytettävissä olevana keinona turvata mahdollisimman nopeasti esityksen taustalla olevat tärkeät tavoitteet. Tämän arvioinnissa valiokunta on antanut erityistä painoarvoa sille, että kyse ei ole vankimäärän vähentämisestä vapauttamalla van-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

kilassa jo olevia vankeja ennalikaisesti, vaan rajoittamalla poikkeusolojen vuoksi vankilaan tuloa tilapäisesti, enimmillään neljän kuukauden ajaksi. Rangaistuksen täytäntöönpanoa siten vain lykätään myöhemmäksi. Siitä ei kokonaan luovuta eikä rangaistuksia päästetä raukeamaan. Niin ikään sääntely koskee vain sellaisia vankilaan vapaudesta saapuvia, joiden tuomioistuin on jäljempänä tarkemmin kuvatuin tavoin jo arvioinut voivan odottaa rangaistuksen täytäntöönpanoa vapaana.

Mainituista syistä lakivaliokunta katsoo, ettei ehdotettu sääntely muodostu ongelmalliseksi myöskään yleisen lainkuuliaisuuden tai rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuuden kannalta. Valiokunta ei pidä todennäköisenä myöskään sitä, että yhteiskunnan yleinen turvallisuus heikentyisi ehdotuksen toteuttamisen vuoksi, sillä ei ole odotettavissa, että rangaistuksen täytäntöönpanoa jo nyt vapaana odottavan käytös olennaisesti muuttuisi sen vuoksi, että täytäntöönpanoa lykätään lyhyeksi aikaa.

Rangaistuksen täytäntöönpanolla on keskeinen merkitys rikoksen uhrille. Ottaen huomioon, että esityksessä on kyse rangaistuksen täytäntöönpanon lyhytaikaisesta lykkäämisestä eikä tuomiota jätetä panematta täytäntöön, ehdotetulla sääntelyllä ei ole valiokunnan näkemyksen mukaan rikoksen uhrin asemaa merkittävästi heikentävää vaikutusta. On myös huomattava, että Rikosseuraamuslaitos määrää jo nykyisin rangaistuksen täytäntöönpanon alkamisajankohdan ja täytäntöönpanoa voidaan yksittäisissä tapauksissa lykätä enimmillään vuodella.

Osa tuomiota suorittamaan tulevista henkilöistä odottaa täytäntöönpanoa ilman asuntoa ja tosiasiassa pääsyä palveluihin. Heidän olosuhteitaan sakon muuntorangaistus tai vankeusrangaistus saattaisi jopa parantaa. On kuitenkin otettava huomioon, että tällaisten henkilöiden terveydentila on usein heikko, joten jos heidät otettaisiin vankilaan, jossa koronavirusepidemia leviäsi, heidän riskinsä sairastua voi olla korkeampi kuin vapaudessa. Myös vankiloiden resurssit järjestää sairaalahoitoa ovat rajalliset, eikä tehohoitoa voida järjestää. Näin ollen voidaan katsoa, että yhteiskunnan kannalta on parempi, että terveydentilaltaan heikot henkilöt hoidetaan yleisen terveydenhuollon ja muiden palvelujen piirissä.

Ehdotetun sääntelyn asiallinen soveltamisala

Ehdotetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan täytäntöönpanon väliaikainen rajoittaminen koskee sakon muuntorangaistuksia ja kaikkia ehdottomia vankeusrangaistuksia vankeusrangaistuksen kestosta riippumatta. Se, että ehdotettu sääntely koskee kuitenkin vain vankilaan vapaudesta saapuvia, käy ilmi siitä, että lain 2 §:n 2 momentissa viitataan vankeuslain (767/2005) 2 luvun 1 §:ään. Kyseisessä säännöksessä säädetään vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymisestä tilanteessa, jossa tuomioistuin ei ole pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 12 §:n mukaisesti määrännyt ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittua vangittavaksi.

Ehdotettu laki ja siinä tarkoitetut rajoitukset eivät muutoinkaan koske tuomioistuimen pakkokeinolain nojalla vangitsemia ja tällaisten tutkintavankien ottamista vankilaan vaan koskevat vain ehdotetussa laissa tarkoitettuja tilanteita. Ehdotetusta 2 §:stä ilmi käyvin tavoin rajoitukset eivät koske tuomioita, joille on jo ehditty määrätä ilmoittautumisaika. Mainitusta pykälästä ilmi käyvin tavoin rajoitukset eivät koske myöskään tuomioita, jotka tulevat täytäntöön pantaviksi vankilassa jo oleville tai tutkintavangeille tai rangaistusta suorittaville. Myöskään tuomiot, jotka tule-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

vat täytäntöön pantaviksi tutkinta-arestiin määrätuille eivät ole rajoitusten piirissä. Samoin tuomiot, joiden täytäntöönpano raukeaisi täytäntöönpanon siirron aikana ovat 3 §:ssä tarkoitettuina tavoin rajoitusten ulkopuolella.

Ehdotetun lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla tuomittuja ei rajoituksen soveltamisaikana etsintäkuuluteta täytäntöönpanon aloittamiseksi. Rajoitukset eivät kuitenkaan koske etsintäkuulutuksia, jotka koskevat tuomioistuimen poissaolevana vangitsemia taikka karkaamisen tai luvattoman poistumisen vuoksi etsintäkuulutettuja.

Lakivaliokunta on arvioinut esityksen asiallista soveltamisalaa muun muassa siltä osin, tulisiko ehdotettua säännöstä rajata esimerkiksi rikosnimikkeiden tai rangaistuksen enimmäispituuden perusteella.

Esityksessä ehdotetun sääntelyn asiallinen soveltamisala poikkeaa edellä mainitusta jo voimassa olevan oikeusministeriön asetuksen (122/2020) soveltamisalasta. Asetus koskee sakon muuntorangaistukseen tuomittujen ja enintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen tuomittujen ottamista vankilaan. Voimassa olevan asetuksen vaikutus päivittäiseen vankilukuun on arviolta 100—200 vankia (HE, s. 3), kun taas esityksessä ehdotetun lainmuutoksen myötä päivittäistä vankilukua voidaan alentaa yhteensä arviolta 300—400 vangilla.

Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan rajoitustoimien kohdistaminen esimerkiksi pelkäämään sakon muuntorangaistuksiin vähentäisi vankilukua vain 50 päivittäisen vangin verran. Tätä ei saadun selvityksen mukaan voida pitää varautumisarvion perusteella riittävänä. Myöskään voimassa olevan asetuksen johdosta saavutettavaa 100—200 vangin alenemaa ei esityksen perusteluiden mukaan (HE, s. 3) voida pitää riittävänä.

Valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen mukaan itse ilmoittautumaan määrättyjen vankien päärikoksista vuonna 2019 liikennejuopumuksia oli noin 27 %, erilaisia omaisuusrikoksia noin 24 % ja väkivaltarikoksia noin 18 %. Soveltamisalaa kuuluvien rikosten painopiste on lievissä rikoksissa.

Tuomioistuin päättää tuomitun vangitsemisesta pakkokeinolain 2 luvun 12 §:n nojalla. Säännöksen nojalla tuomioistuin voi siten tuomiota antaessaan arvioida sen, onko tuomittu perusteltua vangita vai voiko hän odottaa tuomion täytäntöönpanoa vapaalla. Kyseisessä pakkokeinolain säännöksessä vangitsemisen edellytykset on porrastettu siten, että vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen tuomittu voidaan määrätä vangittavaksi ilman lisäperusteita. Tätä lievemmissä tuomioissa tuomioistuin ottaa säännöksessä tarkoitettulla tavalla huomioon muun muassa karkaamisvaaran, rikosten uusimisvaaran ja lievimmissä rikoksissa tarpeen katkaista tuomitun rikoskierre. Valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen mukaan pääsääntöisesti yli kahden vuoden vankeusrangaistukseen tuomittu vangitaan.

Ehdotetussa laissa tarkoitetuissa täytäntöönpanon väliaikaista rajoittamista koskevissa tilanteissa on kyse pääosin alle kahden vuoden tuomioista, jotka koskevat muita kuin törkeitä rikoksia. Periaatteessa on mahdollista, että joissain yksittäisissä tapauksissa kyse on jostain vakavammasta rikoksesta. Tuomittujen riski syyllistyä uusiin rikoksiin on kuitenkin arvioitu pieneksi, eli vaarallisia rikoksenuusijoita tässä joukossa ei ole. Tuomioistuin on jo tuomiota antaessaan tehnyt arvi-

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

on siitä, ettei itse ilmoittautumisesta eli tuomion täytäntöönpanon aloittamisen odottamisesta vapaalla aiheudu riskiä.

Hallituksen esityksessä esitettyä ja saamaansa selvitystä kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta katsoo, että ehdotetun lain asiallista soveltamisalaa ei ole perusteltua rajata esimerkiksi rikosnimikkeiden tai rangaistuksen enimmäispituuden perusteella. Näiden rikosten rajaaminen soveltamisalan ulkopuolelle merkitsisi vain sitä, että Rikosseuraamuslaitoksen tulisi määrätä tuomitulle ilmoittautumisaika normaalissa menettelyssä. Lain soveltamisalan rajausta ei siten tarkoittaisi sitä, että tuomittu passitetaan välittömästi vankilaan. Soveltamisalan rajausta kuitenkin lisäksi vankilaan tulevien vankien määrää ja riskiä viruksen leviämiseen vankilaan sekä sen aiheuttamiin ongelmiin. Myös sen kannalta, että saadaan aikaan tarvittava alenema päivittäiseen vankilukuun, ehdotettua asiallista soveltamisalaa voidaan pitää käsillä olevassa poikkeuksellisessa tilanteessa hyväksyttävänä.

Ajallinen soveltaminen

Ehdotetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaavan hyvin laajalle levinneen vaarallisen tartuntataudin aikana enintään 31 päivään heinäkuuta 2020. Pykälän 2 momentin mukaan rangaistusten täytäntöönpanoon voidaan uudelleen ryhtyä 1 momentissa säädettyä aiemmin, jos täytäntöönpanon rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä tartuntataudin ehkäisemiseksi.

Lakivaliokunnan näkemyksen mukaan 1 momentissa ehdotettu ratkaisu saattaa merkitä sitä, että poikkeusoloihin perustuvan sääntelyn ajallinen soveltamisala on laajempi kuin poikkeusolojen eli epidemian kesto. Lisäksi rangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen ennen 31.7.2020 on ehdotetun 2 momentin mukaan viranomaisen harkinnassa (ks. HE, s. 8). Perustuslakivaliokunta on sääntelyn oikeasuhtaisuuden vuoksi edellyttänyt poikkeusoloihin liittyvän sääntelyn ajallisen voimassaolon rajaamista välttämättömään (ks. PeVL 7/2020 vp, s. 5). Nyt käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta ei ole pohjattu perustuslain 23 §:ään, mutta ehdotettu sääntely perustuu ja sen voimassaolo on sidottu poikkeusolojen käsillä oloon. Tämän vuoksi lakivaliokunta katsoo, että ehdotetun sääntelyn ajallinen soveltaminen on edellä mainitun perustuslakivaliokunnan lausunnon valossa rajoitettava välttämättömään.

Esityksessä perustellaan varsin niukasti sitä, miksi laki ehdotetaan olevan voimassa juuri 31.7.2020 saakka. Yksiselitteistä tietoa epidemian kestosta ei kuitenkaan ole saatavissa, ja tärkeää joka tapauksessa on, että vankiloiden toimintakyky turvataan epidemian pahimman vaiheen ajan ja tämän jälkeenkin. Mainitut seikat huomioon ottaen valiokunta pitää hyväksyttävänä, että rajoitukset säädetään kestäväksi enintään 31.7.2020 asti.

Oikeasuhtaisuuden tai tuomittujen yhdenvertaisuuden kannalta ei kuitenkaan ole perusteltua, että rangaistusten täytäntöönpanon mahdollinen aloittaminen on täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten harkinnassa siten kuin 1 §:n 2 momentissa on ehdotettu. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa momenttia tarkistettavaksi siten, että rangaistusten täytäntöönpanoon on ryhdyttävä aiemmin, jos täytäntöönpanon rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä tartuntataudin ehkäisemiseksi poikkeusolojen päätyttyä.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

Lopuksi

Koronavirusepidemian tilannetta ja leviämistä vankilaolosuhteissa tulee seurata tarkoin ja tarvittaessa tulee ryhtyä uusiin toimenpiteisiin mahdollisimman ripeästi.

Koronavirusepidemian pahenemiseen on aiheellista varautua, sillä epidemian kestosta ei ole varmuutta. On otettava myös huomioon, että poikkeusolojen jälkeen rajoitukset vankilaan ottamiselle päättyvät ja kyseiset rangaistukset pannaan täytäntöön mahdollisimman pian, jolloin syntyy paineita vankimäärän kasvulle. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että uusien vankilatilojen mahdollisuudet selvitetään. Myös vankilahenkilöstön määrää tulisi pyrkiä lisäämään esimerkiksi kouluttamalla uusia työntekijöitä. Lisäksi valiokunta toteaa tässä yhteydessä, että nykyistä hajautettua vankilaverkostoa voidaan pitää vahvuutena koronavirusepidemian torjunnassa. Tämä on aiheellista ottaa huomioon pohdittaessa jatkossa tarpeita lakkauttaa vankiloita ja supistaa vankilaverkostoa.

Valiokunta toteaa pitävänsä tärkeänä myös sitä, että tuomittujen siirtoa kotimaihinsa jatketaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun koronavirusepidemiaan liittyvät liikkumisrajoitukset lähi-
maiden välillä poistuvat.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 29/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtymiseen sovelletaan tätä lakia vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaavan hyvin laajalle levinneen vaarallisen tartuntataudin aikana enintään 31 päivään heinäkuuta 2020.

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

Rangaistusten täytäntöönpanoon on ryhdyttävä 1 momentissa säädettyä aiemmin, jos täytäntöönpanon rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä tartuntataudin ehkäisemiseksi poikkeusolojen päätyttyä.

2 §

Sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirto

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 36 §:n 2 momentista poiketen sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanon aloittamistoimiin ei saa ryhtyä eikä tuomitulle määrätä vankilaan ilmoittautumisaikaa 1 §:ssä tarkoitettuna aikana. Jo määrättyjä ilmoittautumisaikoja ei peruuteta.

Vankeuslain (767/2005) 2 luvun 1 §:stä poiketen ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamistoimiin ei saa ryhtyä eikä tuomitulle määrätä vankilaan ilmoittautumisaikaa 1 §:ssä tarkoitettuna aikana. Jo määrättyjä ilmoittautumisaikoja ei peruuteta.

Sakon muuntorangaistukseen tai ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittua ei saa määrätä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 36 §:n 3 momentissa tai vankeuslain 2 luvun 2 a §:ssä tarkoitettua etsintäkuulutuksen nojalla toimitettavaksi vankilaan 1 §:ssä tarkoitettuna aikana.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyt rajoitukset eivät koske vankilassa jo oleville tutkintavangeille tai rangaistusta suorittaville vangeille täytäntöön pantaviksi tulevia rangaistuksia. Rajoitukset eivät koske myöskään tutkinta-arestiin määrättyille täytäntöön pantavaksi tulevaa rangaistusta.

3 §

Rangaistuksen raukeamisen estäminen

Rangaistuksen täytäntöönpanoon on 2 §:ssä säädetystä huolimatta ryhdyttävä, jos tuomittu rangaistus raukeaisi siirron vuoksi.

4 §

Siirron vaikutus rangaistusajaksi lukemiseen

Rangaistusajaksi ei lueta aikaa, jonka tuomion täytäntöönpanon aloittaminen tämän lain nojalla siirtyy.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2020.

Tällä lailla kumotaan vankeusrangaistusten täytäntöönpanoon ryhtymisen siirtämisestä annettu oikeusministeriön asetus (122/2020).

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2020 vp

Helsingissä 3.4.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Leena Meri ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Paula Werning sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Vilhelm Junnila ps

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto